

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/408/2016/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

80/2017. (V. 25.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ képviselőjében **Dr. Hüttl Tivadar** (1136 Budapest, Tátra utca 15/b. I. em. 1. szám) jogi képviselője által, 2016. október 7-én előterjesztett **panaszát** a 2017. május 25-én megtartott zárt ülésén meghozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, valamint alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

I.

Indokolás

A panaszos nevében és képviselőjében, meghatalmazás alapján eljáró jogi képviselő 2016. október 7-én, elektronikusan terjesztette elő panaszát, amelyet egyúttal 2016. október 11-én postai úton is a Testület részére megküldött. A jogi képviselő a panaszossal szemben 2016. szeptember 19-én végrehajtott rendőri intézkedést sérelmezte.

1) A jogi képviselő a panaszossal szemben, a [...] Rendőrkapitányság által foganatosított kényszerkatétrezés miatt fordult a Testülethez és kérte, hogy a Testület állapítsa meg, hogy a kényszerintézkedés szükségtelen volt, a panaszos emberi méltóságát sértő módon került végrehajtásra, nem megfelelően lett dokumentálva, nem kapott megfelelő tájékoztatást a jogorvoslati lehetőségeiről, továbbá indokolatlanul hosszú ideig tartott.

¹ Az Rtv. 93/A. §. (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A jogi képviselő által előadott történeti tényállás szerint a panaszost 2016. szeptember 19-én vonták intézkedés alá a [...] gépkocsiban ülve [...] utca 36. szám előtt 17 óra 25 perckor. A rendőrségi gyanú szerint a panaszos tudatmódosító szer hatása alatt állt, ezért mentővel a [...] Klinikai Központjának Sürgősségi Betegellátó Osztályára szállították. Itt közölték a panaszossal, hogy vér-és vizeletmintát kell adnia. A panaszostól a vérvétel megtörtént. A panaszos a vizeletminta adása ellen tiltakozott, mert nem volt ingere. Kb. 4-6 rendőr volt a kórházban, akik testi kényszert alkalmaztak, miközben az ügyeletes orvos katétert helyezett fel a panaszos húgycsővéen keresztül. A testi kényszer megkezdésekor a panaszos szóban jelezte, hogy mégis hajlandó vizeletmintát adni, amint ingert érez, de erre az egyik eljáró rendőr közölte, hogy „már késő” és, hogy ne ellenkezzen, mert csak jobban fog fájni. Az eljáró rendőrök meztelenre vetkőztették. Az eljárás során fenyegető kijelentések is elhangoztak („Szétb*sszuk a fejed”), illetve folyamatos volt a gúnyolódás, nevetgelés. A katéter több órán keresztül volt felhelyezve. A vizelet gyors teszt pozitív eredményt produkált, kábítószernek minősülő anyagok tekintetében.

A panaszost a kórházi eljárás után házkutatás alá vonták.

A panaszos az egyik eljáró rendőr jelvéyszámát feljegyezte: 66926.

A kórházi zárójelentést Dr. L. B. írta alá. A kórházi felvételre a zárójelentés szerint 17 óra 53 perckor került sor, a zárójelentés kinyomtatására 22 óra 55 perckor, tehát a kórházi tartózkodás összesen 5 óra hosszát tartott. A jogi képviselő megjegyezte, hogy az egészségügyi szolgáltató is szabálytalanul járt el, mert a zárójelentés nem tartalmazza, hogy kényszer útján került sor a mintavételre.)

M. M., a panaszos barátnője ott volt a kórházban, legalább egy órán keresztül a panaszossal volt, amíg a katéter be volt kötve.

A panaszos nem kapott semmilyen igazolást a kényszerintézkedés alkalmazásáról, nem tájékoztatták a kényszerintézkedéssel szembeni jogorvoslati lehetőségekről.

Csekély mennyiségű kábítószer birtoklásának vétsége miatt [...] bü. számon jelenleg is büntetőeljárás zajlik.

A panaszos kifejezetten kérte a [...] Rendőrkapitányságtól, hogy adják ki a részére az eljárás során a kényszerintézkedésekről szóló jelentéseket, de kizárólag a helyszíni szemléről készült jelentést kapta meg.

A jogi képviselő jogi érvelésében hivatkozik a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 44. § (1) bekezdés c) pontjában, az Rtv. 19. § (1) bekezdésben, az Rtv. 2. § (1) bekezdésben foglaltakra. Ezt követően hivatkozik az Rtv. 44. § (1) bekezdés c) pontjában szereplő felhatalmazás részletszabályait a bódító hatású szertől befolyásolt állapotú járművezetőkkel, valamint a kábítószerrel összefüggő bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyekkel szemben alkalmazandó rendőri intézkedésekről szóló 32/2014. (VIII. 29.) ORFK utasítás (továbbiakban: ORFK utasítás) 12. a) pontjában, 3. a) pontjában és a 18. pontjában foglaltakra. Ezt követően hivatkozik az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.) 3. § m) pontjára, az Eütv. 15. § (1) és (5) bekezdéseire.

A testi kényszer alkalmazásának részletszabályait a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) tartalmazza. A 29. § (1)

bekezdés szerint a vizsgálat céljából előállított személytől a mintavétel szükség esetén – az Rtv. 44. § (1) bekezdés c) pontjában, valamint a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 106. § (3) bekezdésének első mondatában meghatározott esetekben – kikényszeríthető. Ilyenkor a mintavételre rendőrorvost, ahol ez nem lehetséges, vagy késedelmet okoz, ott az állami egészségügyi szolgálat orvosát kell igénybe venni. A jogi képviselő ezt követően a Szolgálati Szabályzat 39. § (1) bekezdésére, (3) bekezdésére és a 40. § (1) bekezdésére hivatkozik. Továbbá utal az Rtv. 15. § (1) bekezdésében rögzített arányos intézkedés kötelezettségére.

A jogi képviselő álláspontja szerint az ORFK utasítás nem tartalmaz semmilyen rendelkezést, amely a mintavétel megtagadása esetén irányadó lenne. A 18. pont kifejezetten arról rendelkezik, hogy mi az eljárás akkor, ha a mintavétel „bármilyen okból nem lehetséges”. A bármilyen okba beletartozik a megtagadás és a vizelet inger hiánya is, amint azt a panaszos is jelezte. Ezt nem írhatja felül a Szolgálati Szabályzat mintavételre felhatalmazó rendelkezése sem.

A jogi képviselő ezt követően hivatkozik a Testület 384/2010. (VIII. 4.) számú állásfoglalásában kifejtettekre, amely szerint „*ez esetben a jogértelmezés nagyon fontos, hiszen a jogalkotó azt mondja e jogszabályban, hogy a vér-, vizelet- és műtétnek nem minősülő egyéb mintaadásra kötelez.*” A Testület az eljárásban megkereste a Budapesti Orvos-szakértő Intézetet, amely „*rögzítette, hogy a panaszban felvett esetben elegendő a kellő idő biztosítása, amíg a természetes élettani folyamatok elegendő mennyiségű vizeletet biztosítanak. A szakmai irányelveket elfogadva megállapítható, hogy egy vérminta biztosítása, illetve azzal közel azonos időben biztosított vizeletminta nyerése elegendő. Ha a vizeletminta biztosítása valamely oknál fogva nem kivitelezhető, ez esetben a második vérminta alkalmazása is elegendő.*”

A belügyminiszter irányítása alá tartozó nyomozóhatóságok nyomozásának részletes szabályairól és a nyomozási cselekmények jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályairól szóló 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet (továbbiakban: Nyer.) 171. § (2) az Országos Rendőrfőkapitány 27/2010. számú utasítása 2. pontja egybehangzóan rögzíti, hogy „*ha vizeletminta biztosítása nem lehetséges, kétszeri vérvételre kell intézkedni úgy, hogy a második vérvételre az első mintavételt követő 30-45 perc között kerüljön sor.*”

A hivatkozott ügyben a Testület megállapította, hogy a katéterezés súlyosan jogsértő volt és kétszeri vérvételről kellett volna intézkedni. A panaszos álláspontja szerint jelen eljárásban hasonlóan jogsértő módon járt el a rendőrség, amikor kényszerrel helyezte fel az invazív beavatkozásnak minősülő katétert.

A korábban előadottakon kívül a panaszos az alábbi okok alapján is kifogásolja a kényszerintézkedést.

A panaszos nem vitatja, hogy előzetesen megtagadta a mintaadást. Ugyanakkor nem kapott egyértelmű felvilágosítást arról, hogy milyen tényállási körülmények, illetve mely jogszabályhelyek alapján van lehetőség a testi kényszerrel fogatosított mintavételre. Rendkívül súlyos szabálysértés, hogy a testi kényszer megkezdése után az eljárást nem szakították félbe azonnal, amikor a panaszos jelezte, hogy hajlandó önkéntesen vizeletmintát adni az inger jelentkezésekor. Ez a fajta eljárás éles ellentétben áll az Rtv. 15. §-ában foglalt szabállyal.

Az Alkotmánybíróság 42/1993. (VI. 30.) AB határozatában fejtette ki először részletesen, hogy az állami büntetőigény érvényesítésének keretében szolgáló büntetőeljárás folyamata miként jár együtt az egyén alapvető alkotmányos jogainak, így a személyes adat védelméhez és a magánszférához való jognak a korlátozásával. A lehetséges korlátozások nem csupán a büntetőeljárás alá vont személyt érintik, hanem érinthetik az eljárásban tanúként részt venni köteles, vagy a bizonyítékok megszerzése érdekében alkalmazott eljárási cselekményeket (házkutató, lefoglalás) eltérni köteles kívülálló személyek alkotmányos alapjogait is.

Az 56/1994. (XI. 10.) AB határozatban az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy bár az Alkotmány konkrét, szubjektív alapjogként nem nevezi meg, de a magánélet szabadságához való jog kétségkívül az egyén autonómiájának védelmére szolgáló olyan alapjog, amely az ember veleszületett méltóságából ered, amelynek alapja az általános személyiségi jog – emberi méltósághoz való jog – szubszidiárius alapjoga. [ABH 1994, 312, 313.] Ugyancsak az emberi méltóságból fakadó részjogosítványként értelmezte az Alkotmánybíróság a magánszféra védelméhez való jogot. Rámutatott arra, hogy az is ellentétes az emberi méltósághoz való joggal, ha valakivel kellő alap nélkül alkalmaznak kényszeret, az állam indok nélkül avatkozik be a magánszféra körébe tartozó viszonyokba. [46/1991. (IX. 10.) ABH, ABH 1991, 211, 215.; 1234/B/1995. ABH, ABH 1999, 524, 531.] A jogi képviselő álláspontja szerint az idézett alkotmányos elvekkel ellentétesen került sor a kényszerintézkedésre.

A panaszost körülbelül 6 fő rendőr fogta le egyszerre, mind a négy a végtagját, illetve a fejét is lefogta. A katéter több órán keresztül volt felhelyezve. Az alkalmazott erőszak sérti az arányossági követelményt.

Emberi méltóságot sértő, hogy a panaszost teljesen levetkőztették, közben folyamatosan gúnyolódtak rajta, illetve testi sérülés okozásával fenyegették.

A panaszos nem kapott sem írásbeli, sem szóbeli tájékoztatást a jogorvoslati lehetőségeiről. Ez különösen aggályos egy ilyen durva, fájdalmas és hosszan tartó kényszerintézkedés esetén.

A panaszos jogi képviselője a nem szabályszerű jelentéstételre vonatkozó kifogása alátámasztásaként hivatkozik az ORFK utasítás 17., 22., 23-25. pontjaiban foglaltakra. A panaszos kifejezetten kérte a rendőrségtől a jelentés másolatát, de semmilyen választ nem kapott. Feltételezhető, hogy nem készült jelentés, illetve ha készült, azt jogszerűtlenül nem ismertették a panaszossal.

2) A panaszos mellékelte a 2016. szeptember 19-én kelt klinikai zárójelentést.

A panaszost a fentebbi napon 17 óra 53 perckor vették fel és tollal a 23 óra 22 perces időpontot írták az elbocsátás dátuma mezőbe.

Az anamnézis szerint a panaszosnak betegsége nincs, műtete nem volt. Gyógyszert rendszeresen nem szed.

A jelen panaszok mezőnél olvasható, hogy az OMSZ szállítja az ambulanciára rendőri kísérettel azzal a gyanúval, hogy kábítószer fogyasztott. Az érkezéskor éber, a kérdésekre válaszol, de nem emlékszik, hogy mi történt vele. Sérülés nem érte, panaszt nem említ. Állítása szerint kábítószer, alkoholt nem fogyasztott.

A felvételi státusz szerint kp. fejlett, táplált, jó állapotú a panaszos. Bőrön kóros elváltozás nem látható, turgora megtartott. Nyálkahártyák: kp. vérteltek. Conjunctiva kp. erezett. Sclera: fehér. Nyelv: lepedékes, nedves. Garatképletek lobmentesek. Megnagyobbodott nyirokcsomók nem tapinthatók. GCS: 15 (Sz:4, V:5, M:6). Meningealis izgalmi jel nincs. Szenzoros/Motoros oldalkülönbség: nincs. Latens paresise nincs. Pupillák egyenlők, kerek, tágabbak, fényre mko. jól reagálnak, nystagmus nincs. Facialis asszimmetria nincs. Tudata zavart, térben, időben desorientált. Agresszív, ingerlékeny, retrográd amnesia, eseményekre nem emlékszik. Szívhangok: ritmusos, normocard, zöreje nem hallható. Mellkas részarányos, kitérése: szimmetrikus. Tüdő kopogtatás: teljes, éles. Rekeszek: mko. egyformán kitérnek. Alaplégzés: érdessejtes. Zörejek: nem hallhatók. Oldalkülönbség: Nincs. Nyomásérzékenység: nincs. Has: mellkas szintjében puha, betapintható, kóros rezisztencia nincs, nyomásérzékenység nincs, kp. élénk bélhangok. Máj: elérhető. Májtompulat megtartott. Lép: nem tapintható. Vesetájak: szabadok, ütögetésre érzékenyek. Végtagok: alakilag épek, oedema nincs. Perifériás erek mko. jól tapinthatók. Gerinc: alakilag ép, ütögetésre nem érzékeny. Egyebekben külsérelmi nyom nem látható. Vitális paraméterek: RR:130/80 Hgmm, fr.: 60/min, T: 36, 9C, SpO2: 97 %. EKG: sinusritmus, fr 60/min, kp tengely PQ: 142 ms, QRS: 414 ms, ST, T eltérés nélkül. V2-3 csúcsos, magas T hullám.

Vizelet gyorseszteszt eredménye: THC, Cocain, Metamfetamin poz. (rendőrségi).

A meghatározott diagnózis szerint: egyéb meghatározott tünetek és jelek, Psychostimulánsok abusus lehetőségével által, szándékos önártalom k.m.n., akut gyógyszer- és vegyszer.

A panaszoson toxikológia és laborvizsgálatot hajtottak végre.

Alkalmazott terápia: 2000 ml Isolyte, inj. Haloperidol 5 mg iv., inj. Rivotril 1 mg iv.

Az epikrízis szerint a fiatal felnőtt panaszos esetén drogfogyasztás gyanúját észlelték az ambulancián. Észlelésük során tudata fokozatosan kitisztult. A vizelet droguesztje amfetaminra pozitív, cannabis vizsgálat is pozitív eredményű. A szérum droguesztje folyamatban van. További sürgősségi ellátást nem igényel, a rendőrséget értesítették, kihallgatásra elszállítják.

3) A beadvány mellékleteként a Testület rendelkezésére bocsátották az OMSZ mentési dokumentációs lapot. A mentő a helyszínre 2016. szeptember 19-én 17 óra 24 perckor érkezett, 17 óra 40 perckor indult el onnan a kórházba, ahol 17 óra 45 perckor adták át a panaszost a szükséges vizsgálatok elvégzése érdekében.

A diagnózis intoxikáció. Az anamnézis, epikrízis mezőnél szerepel, hogy a panaszos a mentő helyszínre érkezésekor egy autóban ül, zavartan viselkedik. Kérdésekre reagál, de válaszai nem összefüggőek. Vélhetően drog hatása alatt állhat.

4) A beadványhoz mellékelt szemle megtartásáról szóló jegyzőkönyv szerint 2016. szeptember 19-én, 17 óra 19 perckor tettek bejelentést a rendőrségen, az indulás ideje 21 óra 19 perc, az érkezés ideje 21 óra 20 perc, a befejezés ideje 22 óra 30 perc.

A panaszossal szemben a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 178. § (6) bekezdésébe ütköző és aszerint is minősülő kábítószer fogyasztásával csekély mennyiségű kábítószer fogyasztás céljából megszerzésével, tartásával elkövetett kábítószer birtoklásának vétsége megalapozott gyanúja miatt. Ezen körülményre

tekintettel a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 119. § (1) és (4) bekezdésben meghatározottak alapján – figyelemmel a Be. 123. § (3) bekezdésére – szemlét tartottak.

A szemle végrehajtását 2016. szeptember 19-én 21 óra 20 perckor kezdték meg a [...] utca 3. szám alatt és 2016. szeptember 19-én 22 óra 30 perckor fejezték be.

A folyamatban lévő büntetőeljárás kapcsán felmerülő bűnüldözési érdekre tekintettel a Testület a szemléről készült jegyzőkönyv teljes terjedelmű közlésétől eltekint. A Testület jelen pont alatt a panasz elbírálása szempontjából releváns tényeket ismerteti.

A szemle előzményénél rovatban olvasható, hogy annak megtartására azért került sor, mert eljárás indult kábítószer birtoklás miatt K. A. G. és a panaszos ellen, akiket a fentebbi napon 17 óra 25 perckor a [...] utca 36. szám előtt a [...] frsz-ú [...] -ban ülve vonta intézkedés alá Ö/62. Az ügyben korábban a városból több helyről érkezett a rendőrségre bejelentés, mely szerint a [...] frsz-ú személygépkocsival kacsáznak az úton, dudálnak, úgy tűnik a gépjárművezető és utasa nem józan. A két személyt a mentő kórházba szállította, ahol megállapították, hogy K. életveszélyes és a panaszos súlyos állapotban van. K-csal szemben végzett vizeletből kábítószer fogyasztást kimutató teszt amfetaminra, kokainra, THC-re, metamfetaminra és MDMA-ra lett pozitív, míg a panaszos tesztje pozitív értéket mutatott Amfetaminra, THC-ra és kokainra. A gépjármű lepecsételve beszállításra került a Vargha D. utca 3. szám alá a kapitányság udvarára. A gépkocsiban készpénz és kábítószernek tűnő anyagot találtak.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A Testület rendelkezésére bocsátott iratokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) K. Z. r. ezredes a [...] Rendőrkapitányság vezetője 2016. november 17-én kelt átiratában előadta, hogy 2016. szeptember 19-én a Szombathelyi Hívásfogadó Központba (továbbiakban: HIK) a 112-es hívószámon 17 óra 13 perckor a [...] hívószámról B. M. tett bejelentést, amely szerint [...] utca 1. szám előtti helyen a [...] frsz-ú – a rendőri intézkedés során a gépjármű rendszáma pontosításra került – személygépjárműben ülő két személy be van löve, dudálnak rájuk az autósok. A személyek a gépjárművel a [...] utca felé távoztak. A HIK a bejelentést – az esetlap megküldésével – a [...] Rendőr-főkapitányság Tevékenység-irányítási Központjában (továbbiakban: TIK) továbbította. A TIK ügyeletes a területileg illetékes [...] hívójelű közrendvédelmi járőrnek a megadott rsz-ú gépjármű felkutatására adott utasítást. A TIK ügyeletesének a járőr a gépjármű [...] úton történő megtalálásáról tett jelentést. A helyszínre érkezve a járőr az alábbiakat tapasztalta, amelyet a [...] számú rendőri jelentésben rögzített: *„a helyszínre érve tapasztaltam, hogy a [...] frsz-ú [...] típusú jármű a forgalmi sáv közepén áll és előtte és mögötte is megkülönböztető jelzést használó mentőgépjármű parkol. Ezt követően megközelítettem a fenti személygépkocsit, azonban annak vezetőjének és utasának az ellátását a mentősök megkezdték. A két személy eszméletlen állapotban volt, őket a mentők szedték ki a személygépkocsiból, majd külön-külön a mentőgépjárműbe helyezték őket. A mentősök tájékoztattak, hogy a személyeket meghallgatni nem tudom, mivel életmentő beavatkozást hajtanak végre mindkét személyen. Eközben a mentősök a részünkre átadták a személyeknél lévő 1-1 övtáskát, mivel személyazonosságuk még nem volt megállapítva. Ezen övtáskákból előkerültek mindkét személy fényképes azonosítására alkalmas igazolványaik, továbbá a vezető panaszos vezetői engedélye is. Azonban a mentősök átadták részünkre a panaszosról levett sötét színű, kapucnis, zipzáras*

felsőt, amelynek bal külső zsebéből előkerült egy összeforrasztott, egy zárt átlátszó nejlontasak, benne pedig kb. 2-3 cm átmérőjű, összegyúrt zöld színű növényi származék.

Tekintettel arra, hogy a személygépjármű a délutáni órákban [...] egyik jelentős közúti forgalommal terhelt útján forgalmi akadályt képzett, ezért a járőr a TIK ügyeletesétől a forgalomirányítási feladatok ellátásra a Közlekedésrendészeti Osztály beosztottjainak helyszínre irányításával egyidejűleg a szükséges adatgyűjtések elvégzéséhez további rendőrök helyszínre irányítását kérte.

A TIK a feladatok elvégzésére a [...] és [...] hívójelű közlekedésrendészeti járőröknek, valamint a [...] hívójelű KMB-nak adott utasítást.

A helyszínen a rendőrök meghallgatták a mentőszolgálat munkatársait értesítő F. A. M-át, aki elmondta, hogy a [...] utca irányából gyalogosan haladt a [...] utca irányába, amikor egy autó hangjelzésére lett figyelmes. Ekkor észlelte, hogy a [...] frsz-ú fehér színű [...] gyártmányú személygépjármű megállása miatt dudálhattak. Ez a gépjármű a vasútállomás irányából haladt a [...] utca irányába és mivel a gépjármű a [...] út – [...] utca kereszteződésében lévő gyalogátkelőhely előtt kb. két méterre megállt, majd az első üléseken helyet foglaló két személy szemmel láthatóan eszméletlen állapotban, előrebukott a gépjármű műszerfalára, ő azonnal értesítette a mentőket.

Meghallgatásra került továbbá O. J., aki elmondta, hogy ő gépjárműoktatóként közlekedett a [...] úton haladva a Zsolnay szobor irányába, amikor a [...] utca kereszteződése felé közlekedett, a kereszteződéstől kb. 50 méterre arra lett figyelmes, hogy a kettő gépjárművel előtte közlekedő [...] frsz-ú, fehér színű, [...] gyártmányú személygépjármű minden ok nélkül lassulni kezd, majd megáll. Mivel semmilyen forgalmi oka nem volt a megállásnak a fent említett gépjárműre rádudált a mögötte lévő gépjármű, amelynek sem a típusát, sem a rendszámát nem tudta megmondani. A hangjelzésre a [...] ugyan elindult, azonban nagyon lassú sebességgel kb. 15 km/h közlekedett tovább közvetlenül a [...] utca – [...] utcák kereszteződéséig. Ott a jármű a gyalogátkelőhelytől kb. két méterre ismét megállt. A megállást követően a járműhöz már többen odasiettek, köztük ő is és megnézte, mi történt. Azt látta, hogy a gépjármű első két ülésén kettő eszméletlen személy tartózkodik. O. J. elmondta továbbá azt is, hogy a személyeket végig szemmel tartotta, a közlekedésük során nem cseréltek helyet. O. J. a rendőr kérdésére a gépjárművet vezető személyt megmutatta. A meghallgatott személy a nyitott gépjármű ajtaján keresztül a panaszosra mutatott rá.

A kapitányságvezető ezt követően az Rtv. 13. § (1) bekezdésében foglalt intézkedési kötelezettségre hivatkozott. E szerint a rendőr köteles vizsgálni, hogy a tudomására hozott cselekmény okán az intézkedési kötelezettsége fennáll-e. A helyszínre érkezést követően a járőr a tudomására jutó elsődleges információk alapján intézkedési kötelezettségének fennállását – a fentiekben ismertetett adatok alapján – megállapította.

A járőrök a meghallgatásuk során elmondták, hogy a helyszínen a mentőszolgálat munkatársával (dr. F. G. mentőorvos és Sz. L. mentőápoló) az elsődleges, szén-monoxid mérgezésre utaló gyanút teljességgel kizárták és felhívták a rendőrök figyelmét a személyek ellátása során a személyek szájában (nyelvén, nyelve alatt, illetve fogain) jól látható „bélyeg” maradványokra, amely alapján a ruházatban talált anyagok alapján felmerülő kábítószerfogyasztás gyanúja megerősítést nyert.

A fentiek, továbbá a helyszíni adatgyűjtés során felmerült adatok – hogy a gépjárművet a panaszos vezette – alapján a panaszossal szemben felmerült továbbá a Btk. 237. § (1) bekezdésében pönalizált járművezetés bódult állapotban vétség gyanúja.

Tekintettel a fentiekre a rendőrök intézkedési kötelezettségük alapján az Rtv. 33. § (2) bekezdés c) pontjában, valamint az Rtv. 44. § (1) bekezdés c) pontjába foglalt rendőri intézkedések foganatosítására intézkedtek.

A rendelkezésre álló dokumentáció tartalma, valamint az intézkedő rendőrök meghallgatása során a panaszos tiltakozásával kapcsolatban a kapitányságvezető az alábbi megállapításokat tette. A panaszos a rendőri intézkedés megkezdésekor eszméletlen állapotban volt. „A helyszínre érve az OMSZ mentőorvosa fogadott minket, aki egyből tájékoztatott, hogy a fent nevezett panaszost, illetve társát K. A. G-t azonnal, minél előbb kórházba kell szállítani, mivel ellátásuk nyomatékosan indokolt, mivel nincsenek eszméletüknél, nem reagálnak semmire.” A panaszos állapota rapszodikus volt, váltakozó hosszban éber és öntudatlan állapotok követték egymást. Amikor magánál volt, akkor a panaszos nem csupán a mintavételt, hanem az egészségügyi ellátása ellen is tiltakozott. A rendőrök mellett, az őt ellátó egészségügyi személyzettel szemben is agresszíven lépett fel és becsmérő, dehonosztáló kifejezések használata mellett folyamatosan verbális úton fenyegette a körülötte lévő egészségügyi személyzetet, illetve a megérkező rendőröket is. A rendőrök megérkezésekor a panaszos egészségügyi ellátása már folyamatban volt. A panaszos vénakanüljének behelyezése már megtörtént és az ellátási protokoll részeként az egészségügyi személy épp hólyagkatétert kívánt felhelyezni, amikor a panaszos magához tért. Éber állapotában a panaszos rendkívül agresszíven és lekezelően kommunikált. A megérkező rendőrök az Rtv. 20. § (1) bekezdés a) pontja és az Rtv. 20. § (2) bekezdés szerint azonosították magukat. A panaszos tájékoztatást kapott arra vonatkozóan, hogy mintavételre kötelezhető [Rtv. 44. § (1) bekezdés c) pont], valamint arról, hogy a Szolgálati Szabályzat, valamint a Be. 106. § alapján ez kikényszeríthető. A panaszos a rendőri felhívásra mindössze annyit közölt, hogy „Nyugodtan”.

A parancsnok előadta, hogy a panaszossal szemben felmerült kábítószerfogyasztás gyanúja már a helyszínen felmerült. A helyszínre érkező járőrök figyelmét a mentőszolgálat munkatársai felhívták a személyek ellátása során a személyek szájában (nyelvén, nyelve alatt, illetve fogain) jól látható „bélyeg” maradványokra, amely, valamint a ruházatban talált anyagok alapján a kábítószer-fogyasztás gyanúja megerősítést nyert. A panaszossal szemben alkalmazott gyorseszteszt a panaszos szervezetében három fajta kábítószer jelenlétét mutatta ki (THC, COC, AMP). A panaszos ellátását végző orvos dr. B. N. a vér-és vizeletminta vételéről szóló jegyzőkönyvben a panaszos bódultságát erős fokúnak ítélte meg. A bódító hatású szertől befolyásolt állapotú járművezetőkkel, valamint az ORFK utasítás 3. és 4. pontjaiban foglalt rendelkezéseknek megfelelően a rendőrök a panaszos állapotát vizsgálták, majd a szükséges intézkedések megtételéről gondoskodtak.

A hólyagkatéter alkalmazásával kapcsolatban a rendőrség megkereséssel fordult a panaszos egészségügyi ellátását végző [...] Klinikai Központ Sürgősségi Orvostani Tanszék vezetőjéhez Dr. V. Zs. egyetemi docenséhez, aki az inkriminált hólyagkatéter alkalmazásával kapcsolatban az alábbi tartalmú tájékoztatást adta. „A [...] KK Sürgősségi Orvostani Tanszék/Sürgősségi Betegellátó Osztály ápolási és orvostani szakmai protokolljai szerint, amelyek szakmai tartalma megegyezik a magyar és európai szakmai protokollal, elsődleges az ismeretlen eredetű toxikológia betegnek ellátása során a perifériás véna

biztosítása és a hólyagkatéter felhelyezése. Ennek az ellátási sornak köze a rendőri intézkedéshez nincsen.”

A panaszossal szemben az egészségügyi ellátást végző orvos hólyagkatétert alkalmazott, azonban az inkriminált esetben alkalmazott hólyagkatéter használatának a ténye mellett a parancsnok az alábbiakban közölte az álláspontját. A panaszos és társa a rendőri intézkedés megkezdésekor eszméletlen állapotban voltak. Ellátásukat az OMSZ munkatársai a helyszínen megkezdték, majd közölték, hogy a személyek azonnali egészségügyi ellátása vált szükségessé. Egyiküket életveszélyes, míg a panaszost súlyos állapotban szállították a [...] Klinikai Központ Sürgősségi Orvostani Tanszék Sürgősségi Betegellátó Osztályára. A rendőrök megérkezésekor a panaszos egészségügyi ellátása – az ellátási protokoll mentén – már megkezdődött. A rendőrök mintavételre vonatkozó kérését a panaszost ellátó orvos tudomásul vette. A panaszos perifériás véna biztosítására szolgáló vénakanüljének behelyezése már megtörtént, és az ellátási protokoll részeként az egészségügyi személyzet épp hólyagkatétert kívánt felhelyezni, amikor a panaszos magához tért. Az egészségügyi ellátása során a panaszos állapota rapszodikus volt, váltakozó hosszban éber és öntudatlan állapotok követték egymást. Amikor a panaszos magánál volt, akkor a körülötte lévő személyekkel szemben agresszív magatartást tanúsítva, becsmérlő kifejezések használatával verbális úton fenyegetőzött. A panaszos, állapota okán erőteljes fizikai erőfeszítésre ugyan nem volt képes, azonban éber állapotban kezével folyamatosan igyekezett az egészségügyi ellátást akadályozni, nehezíteni, ezért a személyzet kérésére a rendőrök – az Rtv. 37. § b) pontja, valamint a Szolgálati Szabályzat 16. § (1) bekezdése alapján – a panaszos egészségügyi biztosításához, az arányosság elvét szem előtt tartva, a panaszossal szemben a legkisebb korlátozással járó testi kényszer alkalmazásával nyújtottak segítséget. Tekintettel arra, hogy a hólyagkatéter felhelyezése az ürítési reflexet beindítja, ezért a panaszos ellátását végző orvos a felhelyezéssel egyidejűleg a mintavételt is végrehajtotta.

A testi kényszer foganatosítása a Szolgálati Szabályzat 40. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint megfogás, leszorítás alkalmazásával történt úgy, hogy a panaszossal szemben mindösszesen két rendőr az alábbiakban részletezett módon intézkedett: *„testi kényszert alkalmaztam oly módon, hogy kezeit a kórházi ágyhoz szorítottam társammal (jobb karját Sz. V. pr. r. őrm., bal karját K. D. r. őrm.) Ennek során sérülése nem keletkezett.”*

A parancsnok fontosnak tartotta kiemelni, hogy a panaszossal szembeni hólyagkatéter, illetve testi kényszer alkalmazásának elsődleges és kifejezett célja nem a mintavétel kikényszerítése volt. Ezen állítást a [...] KK Sürgősségi Orvostani Tanszék vezetőjének átiratában foglaltak is megerősítik.

A [...] Rendőrkapitányság állománya a foganatosított rendőri intézkedésnél maradéktalanul betartva az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglaltakat. A kapitányság ismeri és alkalmazza a Testület állásfoglalásait, intézkedéseinél a Testület iránymutatásai mentén jár el, különös tekintettel a Testület 64/2008. (VIII. 18.) számú állásfoglalásában megfogalmazott alábbi elvárásra: *„A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedési kötelezettség közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezik őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati*

*Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számon kérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”*A [...] Rendőrkapitányság beosztottai a foganatosított intézkedések során az Rtv. 2. § (4) bekezdésében foglaltaknak megfelelően járnak el.

A [...] Rendőrkapitányság beosztotti állománya ismeri és alkalmazza a panaszos jogi képviselője által is meghivatkozott Testület 384/2010. (VIII. 4.) számú állásfoglalását, valamint az állásfoglalásban hivatkozott, az Igazságügyi Szakértői és Kutató Intézetek Budapesti Orvosszakértői Intézet Testület 110/6/2010/Pan. számú megkeresésére adott válaszát, továbbá a Testület állásfoglalása alapján az Országos Rendőrfőkapitány által 29000/105/1208/2012.P. számon hozott határozatot. A vizeletminta hólyagkatéterezéssel történő kikényszerítése a [...] Rendőrkapitányság intézkedési gyakorlatának nem része.

A kapitányságvezető véleménye szerint a panaszosi oldal által kifejtett jogi érvelés alapjaiban hibás, mivel a panaszosi oldal két eltérő elkövetési magatartás, bizonyítási kérdéskör között a Testület eseti döntése, valamint az alkoholfogyasztásra vonatkozó szakértői vizsgálat végrehajtására vonatkozó jogszabályi előírásokkal próbál meg egy teljesen eltérő vizsgálati protokollt igénylő eljárással kapcsolatban analógiát alkalmazni. A panaszosi érvelés által meghivatkozott Testületi állásfoglalás egy ittas járművezetés okán foganatosított rendőri intézkedés vizsgálatát követően került megfogalmazásra. A Testület az alkoholfogyasztásra, illetve annak igazolására vonatkozóan tett fel kérdéseket az Igazságügyi Szakértői és Kutató Intézetnek és alakította ki az állásfoglalását, amelyben rámutatott arra, hogy a vizsgált ügyben „egyéb mintavételre” sem műtéti, sem annak nem minősülő más módon nem került sor, csupán vér-és vizeletminta vétel történt, amelyet a jogszabály – törvényes keretek között kikényszeríthető módon is – lehetővé tesz. Az állásfoglalás a jogellenességet az alábbiak szerint állapította meg: *„adott esetben a katéteres mintavétel nem törvényben meghatározott keretek között történt, így jogellenes volt. Ezt az álláspontot támasztotta alá továbbá az Igazságügyi Szakértői és Kutató Intézet is, ami egyértelműen kifejezésre juttatta azt, hogy ha a vizeletminta biztosítása valamely oknál fogva nem kivitelezhető az esetben a második érminta alkalmazása is elegendő.”*

Az Igazságügyi Szakértői és Kutató Intézet 2010. június 4-én kelt tájékoztatásában az alábbi tájékoztatás szerepel: *„A húgyhólyag katéter használata nem minősül műtéti beavatkozásnak, alkalmazása szakmai szempontból elhanyagolható kockázatot jelentő beavatkozásnak minősül. [...] Fentiekből kitűnik, hogy a vizeletminta ilyen „sürgősségi” biztosítása – kényszerítés során – szakmailag nem fogadható el. A nyomozó hatóság számára számos más lehetőség is adott az ittaság igazolására, illetve a panaszolt intézkedés ellenkezik a Nyer. 171. § (2) bekezdésével is [...] az Országos Rendőrfőkapitány 27/2010. számú utasítása, mely rendelkezik az ittaság ellenőrzéséről, a vér-és vizeletminta vételéről, de ez is egyértelműen foglal állást arra vonatkozólag, hogy mit kell tenni abban az esetben, ha vizeletminta biztosítása nem lehetséges [...]”*

A panaszosi oldal által meghivatkozott Nyer. 171. § (1) bekezdése alapján a vizeletminta helyettesítésére szolgáló kétszeri vérvétel kizárólag az alkoholfogyasztásra vonatkozó szakértői vizsgálatához szükséges mintavétel esetén alkalmazható.

A panaszosi oldal felhasználni kívánt „precedens” esetében a mintavétel jogellenessége azért került megállapításra, mert az alkoholfogyasztásra vonatkozó szakértői vizsgálatához szükséges, jogszabályban is rögzített mintavételi protokoll szerint az inkriminált szakkérdések

megválaszolásához a vizeletminta vizsgálata más módon – pl. kétszeri vérvétellel – helyettesíthető volt.

A vizsgálat tárgyát képező rendőri intézkedést kiváltó panaszosi magatartás (kábitószerfogyasztás) alapvetően eltér a panaszosi oldal által felhasználni kívánt „precedens” esetben szereplő, intézkedési kötelezettséget keletkeztető magatartástól (alkoholfogyasztás).

A Nyer. 169. § alapján a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekben foglalt szükséges és indokolt intézkedéseket a rendőrségnek meg kell tennie.

A kábítószerfogyasztás bizonyításához az Országos Igazságügyi Toxikológiai Intézet 1. számú módszertani levelében (továbbiakban: Módszertani Levél) a mintavétellel és vizsgálatokkal kapcsolatosan – egyebek mellett – az alábbiak hangsúlyozására került sor. „1. *A kábítószerrel és pszichotróp anyaggal való visszaélés bizonyítása vizeletminta elemzésével történik. A vizsgálathoz javasolt mintamennyiség 50 ml, amelyet csavaros zárótetővel ellátott műanyag edénybe kell biztosítani. A zárótetőt észrevétlen felbontás elleni szalaggal célszerű rögzíteni. [...] 3. A cselekvőképességet hátrányosan befolyásoló anyagok (kábitószer, pszichotróp anyagok, gyógyszerek, egyéb vegyületek) azonosítása céljából a mérőhely számára – a vizeletmintán kívül – vérminta vétele is javasolt. A vérminta biztosításához 3 db, gumidugóval zárható 1 A mm-es kémcső szükséges, amelyek nem tartalmazhatnak véralvadást gátló anyagot. Ajánlott a véralvadást elősegítő adalék alkalmazása. A minta biztosításánál az alkoholszint meghatározáshoz vett vér mintavételezésének rendszere követendő. Javasolt a mintát tartalmazó lezárt tartályt a mérőhelyig való szállításig hűtőszekrényben + 4 C°-on tárolni. Tilos a mintát lefagyasztani.*” Tehát a szakértők számára készült Módszertani Levél – a panaszosi oldal által meghivatkozott eljárási metodikával szemben – a kábítószerfogyasztás bizonyításának elsődleges „bizonyítékául” a vizeletmintát, a vérminta vételét kiegészítő jelleggel határozza meg.

A Módszertani Levélben foglaltakkal összhangban áll az ORFK utasítás 5. pontja. A kábítószerfogyasztás gyanúja esetén a biológiai mintavétel végrehajtására az ORFK utasítás 12. a) pontja kógens rendelkezéseket tartalmaz.

A parancsnok összefoglaló jelleggel megállapította, hogy a kábítószerfogyasztásra vonatkozó szakértői vizsgálathoz szükséges, jogszabályban és szakmai állásfoglalásban egyaránt rögzített mintavételi protokoll alapján – „*A kábítószerrel és pszichotróp anyaggal való visszaélés bizonyítása vizeletminta elemzésével történik.*” – az inkriminált szakkérdések megválaszolásához a vizeletminta-elemzése szükséges, amely minta más módon – szemben a panaszosi oldal által meghivatkozott egyéb, kétszeri vérvétel módszerével – nem helyettesíthető.

A meghallgatott rendőrök egybehangzóan állították, hogy a panaszos részéről önkéntes mintaadási szándék fel sem merült. A rendőrök határozottan cáfolták mind a közreműködési szándék jelzésére vonatkozó panaszosi állítást, mind a nekik tulajdonított kifejezések használatát. Megjegyezték továbbá, hogy a panaszos – általuk látott és tapasztalt – állapotából kiindulva kétségesnek tartják azt, hogy a szervezetében lévő kokain, amfetamin és cannabis együttes, erősen bódult állapotot előidéző hatása ellenére a panaszos képes a beadványban szereplő részletességgel, sőt a rendőröknek titult kifejezések szó szerinti idézésnek szintjén visszaemlékezni az eseményre. A rendőri állítást erősíti továbbá azon tény, hogy a

beadványban szereplő, panaszos által feljegyzett jelvényt szám nemhogy azonosságot, de még hasonlóságot sem mutat sem a [...] Rendőrkapitányság, sem a [...] Rendőr-főkapitányság személyi állománya részére kiadott jelvényt számokkal.

A panaszos levetkőztetésére nem került sor. A katéter felhelyezésekor a panaszos nadrágját az egészségügyi személyzet kb. az ágyéka vonaláig (indokolt mértékig) húzta le, annak érdekében, hogy a katéter felhelyezhető legyen. A panaszos sötétkék színű kapucnis zipzáras felsőruházatát a mentőszolgálat munkatársai elsődleges ellátása során, az egészségügyi ellátás biztosítása érdekében vették le és adták át a helyszínrre érkező rendőröknek.

A rendőrök határozottan cáfolták a nekik tulajdonított magatartást, illetve kifejezések használatát. A panaszossal lefolytatott kommunikáció a panaszos személyét, emberi méltóságát nem sértő, hétköznapi életben szokványos kifejezések használatával, normál hangnemben zajlott. A meghallgatott rendőrök ismételten elmondták, hogy a panaszos – általuk látott és tapasztalt – állapotából kiindulva kétségesnek tartják azt, hogy a szervezetében lévő kokain, amfetamin és cannabis együttes, erősen bódult állapotot előidéző hatása ellenére a panaszos képes a beadványban szereplő részletességgel, sőt a rendőröknek titulált kifejezések szó szerinti idézésének szintjén visszaemlékezni az eseményre.

A katéter alkalmazására vonatkozó panaszosi kifogás is megerősíti a rendőrség azon állítását, hogy – ellentétben a panaszosi oldal által előadottakkal – a katéter felhelyezése nem a mintavétel érdekében, hanem a panaszos egészségügyi ellátásához tartozó szakmai protokoll részeként történt meg. A katéter alkalmazásának időtartama orvosi szakkérdés, amelynek megválaszolására kompetenciával nem rendelkezik a parancsnok.

A meghallgatásuk során az intézkedő rendőrök elmondták, hogy a panaszos által a rendőri intézkedés jogszerűtlen színben történő feltüntetését célzó állításai nem felelnek meg a valóságnak. A panaszos által megjelölt kijelentések az intézkedő rendőrök szájából nem hangzottak el. A rendőri intézkedés a hétköznapi életben szokványos kifejezések használatával, normál hangnemben zajlott. A rendőri intézkedés a panaszos személyét, emberi méltóságát sértő, megalázó kifejezések használata és fenyegetés nélkül került végrehajtásra.

Az intézkedő rendőrök a panaszossal – amikor a panaszos állapota azt legelső alkalommal lehetővé tette – az Rtv. 20. § (2) bekezdésében foglalt kötelezettségnek megfelelően a rendőri intézkedés tényét és célját szóban közölték. Tekintettel továbbá arra, hogy a panaszossal szemben az Rtv. V. és VI. fejezetében foglalt intézkedés került végrehajtásra, ezért a panaszost a rendőri intézkedéssel szembeni, az Rtv. alapján megillető panasztételi lehetőségéről, valamint annak előterjesztésére nyitva álló törvényi határidőről tájékoztatták.

A parancsnok ezt követően külön pontokban reflektált a panaszos állításaira.

A kényszerintézkedés szükségtelensége pont alatt megfogalmazott panaszosi állásponttal kapcsolatban visszautal a korábban kifejtettekre, azaz tekintettel azon körülményre, hogy a panaszostól a mintavétel kikényszerítésére nem került sor, továbbá, hogy a panaszos az Rtv. 19. §-ában megfogalmazott kötelezettségének nem tett eleget, és részéről az önkéntes alávetés fel sem merült, ezért a jogi képviselő által megfogalmazott állítással ellentétben a panaszossal szembeni rendőri intézkedés foganatosítására jogszerűen, szakszerűen és törvényesen került sor.

Az aránytalan intézkedéssel kapcsolatos panaszosi állítás sem felel meg a valóságnak, tekintettel arra, hogy a panaszossal szemben mindössze két rendőr, az arányosság szem előtt tartásával, a rendőri intézkedés eredményességének biztosításához szükséges legyenyhébb kényszerítőeszközt – testi kényszer – az alábbiak szerint alkalmazta: „[...] testi kényszer alkalmaztam oly módon, hogy kezeit a kórházi ágyhoz szorítottam társammal (jobb alkarját Sz. V. pr. r. őrm., bal karját K. D. r. őrm.). Ennek során sérülés nem keletkezett.” A Kúria 1858/2008. számú büntető elvi határozata kimondja, hogy: „A rendőri jelentés közokirat; feladata annak igazolása, hogy az abban megjelenített intézkedés megtörtént.” A Legfelsőbb Bíróság BH2009.230. számú határozata rendőri jelentés közokirat jellegének meghatározásán túl – „I. A rendőri jelentés közokirat, amely igazolja az abban megjelenített intézkedés megtörténtét.” – a rendőri jelentés feladatát is definiálja: „A rendőri jelentés feladata annak igazolása, hogy az abban megjelenített intézkedés miként történt meg. Ennek alapján ellenőrizhető az intézkedés törvényessége.” Tekintettel a fentiekre, továbbá a panaszos rendőri intézkedés alatt erősen befolyásolt állapotára a panaszosi oldal által előadottak valóságtartalma a parancsnok álláspontja szerint megkérdőjelezhető.

A rendőri intézkedés emberi méltóságot sértő módon történő végrehajtására vonatkozó panaszosi állítás ugyancsak nem helytálló tekintettel arra, hogy a rendőri intézkedés során sem a panaszos meztelenre történő levetkőztetésére, sem pedig a vele kapcsolatosan gúnyolódásra, fenyegetőzésre nem került sor.

A panaszt a vele szembe intézkedő rendőrök – a jogszabályi előírásoknak megfelelően – a rendőri intézkedés okáról, céljáról, illetve a rendőri intézkedéssel szembeni, az Rtv. alapján megillető panasztételi lehetőségéről, valamint annak előterjesztésére nyitva álló törvényi határidőről szóban tájékoztatták.

A nem szabályszerű jelentéstétel tekintetében a panaszosi állítás rendőrök általi jogsértés elkövetésének megfogalmazására ténybeli ismeretek nélkül került sor. A jogi képviselő a rendőri mulasztást konkrét hiányosságok megjelölése nélkül, pusztán a vonatkozó jogszabályi rendelkezések beidézésével kívánta alátámasztani. A parancsnok ismételten nyomatékosította a rendőri jelentés Kúria 1858/2008. számú büntető elvi határozatában, valamint a Legfelsőbb Bíróság BH2009.230. számú határozatában megfogalmazásra kerülő rendőri jelentés közokirat jellegét, valamint ennek büntetőjogi konzekvenciáit.

A parancsnok ezt követően a rendőri jelentéseket teljes terjedelmükben ismerteti. A Testület a jobb áttekinthetőség érdekében, elkülönítetten, jelen II. fejezet alpontjaiként fogja a releváns rendőri jelentéseket közölni.

Vizsgálat tárgyát képezte továbbá a panaszos másolatkérésére vonatkozó állítása is, azonban a rendelkezésre álló iratkezelési nyilvántartások, valamint a büntetőeljárás anyagának áttanulmányozása során a panaszos másolat kiadására vonatkozó kérelmének előterjesztése nem volt megállapítható. Az ORFK utasítás 23-25. pontjai tartalmazzák a rendőri intézkedéssel szemben támasztott tartalmi követelményeket. A parancsnok álláspontja szerint a rendőri jelentés megfelel az ORFK utasításban meghatározott tartalmi elvárásoknak, így az a szabályszerűség követelményének megfelel.

A panaszos beadványában foglalt állítások a rendőri intézkedés során történt eseményeknek, tényeknek nem teljes mértékben felelnek meg és a parancsnok álláspontja szerint a panaszos panasza nem alapos.

2) A rendőrség mellékelte a panaszossal szembeni rendőri intézkedés alapját képező telefonos bejelentésről készült eset adatlapot.

B. M. 2016. szeptember 19-én 17 óra 13 perckor segélyhívás (112) módon, a [...] telefonszámon tett bejelentést a [...] Rendőr-főkapitányság ügyeletére, miszerint [...] utca 1. helyen a [...] frsz-ú autóban két férfi ült, akik elmentek a [...] utca felé. A bejelentő szerint be vannak löve, dudálnak rájuk az autósok. Küldve [...],[...],[...],[...].[...] jelentette, hogy az autó megvan a [...] utca, [...] cukrászda előtt. A mentők a helyszínen vannak. A sofőrök kábultak. Teljes az útzár a [...] utcán, mert az út közepén álltak le. A mentők ellátják, állapotuk súlyos, növényi származékot találtak az autóban. Az egyik személy övtáskájában pedig nagy mennyiségű pénz van. Pénze nem lett megszámlolva. Kocsiba bezárva. Kulcs járórnel. 17 óra 35 perctől felpályán megy a forgalom. Szállításukhoz megkülönböztető jelzés engedélyezve. Mentő a két férfit a [...] SBO-ra szállította. Kocsi VN3-ba beszállítva. Naplóba emelve.

A riasztás ideje: 17 óra 19 perc 29 másodperc.

A nyugtázás ideje: 17 óra 23 perc 19 másodperc.

A kiérkezés ideje: 17 óra 23 perc 39 másodperc.

A befejezés ideje: 2016. szeptember 20. 0 óra 8 perc 43 másodperc.

A beérkezés ideje: 2016. szeptember 20. 0 óra 8 perc 44 másodperc.

3) A kifogásolt intézkedésről az intézkedő járőr 2016. szeptember 19-én készítette el a jelentését, amelyben előadta, hogy a fentebbi napon, a szolgálata teljesítése során 17 óra 25 perckor a [...] Rendőr-főkapitányság TIK ügyeletének az utasítására vont a [...] frsz-ú [...] típusú járművet és utasait, mivel arról érkezett bejelentés, hogy a fenti személygépkocsi a [...] utcában sávról-sávra cikázik, a benne ülők pedig össze vannak ölelkezve. Majd miután a helyszín irányába megindult a rendőr, az ügyelet tájékoztatta, hogy a mentők már megkezdték a fenti személygépkocsi utasainak az ellátását.

A helyszínre érve tapasztalta, hogy a [...] frsz-ú, fentebbi típusú jármű a forgalmi sáv közepén áll és előtte és mögötte is megkülönböztető jelzést használó mentőgépjármű parkol. Ezt követően megközelítette a fenti személygépkocsit, azonban annak vezetőjének és utasának az ellátását a mentősök megkezdték. A két személy eszméletlen állapotban volt, őket a mentők szedték ki a személygépkocsiból, majd külön-külön a mentőgépjárműbe helyezték őket. A mentősök tájékoztatták az intézkedő rendőrt, hogy a személyeket nem tudja meghallgatni, mivel életmentő beavatkozást hajtanak végre mindkét személyen. Eközben a mentősök átadták a rendőröknek a személyeknél lévő 1-1 övtáskát, mivel személyazonosságuk még nem volt megállapítva. Ezen övtáskákból előkerültek mindkét személy fényképes személyazonosításra alkalmas igazolványai, továbbá a vezető igazolványon kívül több 20000 Ft-os címletekből álló kb. 4 cm átmérőjű pénzköteg. A pénzt nem emelték ki a táskákból, meg sem számolták, mivel a tulajdonosát a mentősök ellátták. Így a pénz a személygépkocsiban lett hagyva a személyes iratokkal együtt. A panaszos övtáskáját is átadták a rendőröknek, amelyben az igazolványain kívül más nem volt található. Azonban a mentősök átadták a részükre a panaszosról, általuk levett sötétszínű kapucnis, cipzáras felsőt, amelynek bal külső zsebéből előkerült egy összeforrasztott, így zárt, átlátszó, nejlontasak,

benne pedig kb. 2-3 cm átmérőjű, összegyűrt, zöld színű növényi származék. A növényi származék mellett a csomagolásban látható volt továbbá egy kb. 2 cm átmérőjű fóliatekeres. Ezen tasakot a személygépkocsi csomagtartójában hagyta a rendőr az övtáskákkal és a sötét kapucnis felsővel együtt.

A fenti bódult személy a panaszos és K. A. G. volt. A fentieket követően, mivel a fenti személygépkocsi forgalmi akadályt képzett, a rendőr erőt kért a helyszínre forgalomirányítás, valamint a további adatgyűjtés elvégzése végett. Ekkor érkezett a segítségükre a [...] hívójelű KMB, aki a helyszínen tartózkodó állampolgárok vonatkozásában adatgyűjtést végzett. Ennek során meghallgatta a mentőket értesítő F. A. M-t, aki elmondta, hogy a Jókai utca irányából haladt a [...] utca irányába gyalogosan, amikor egy autó hangjelzésére lett figyelmes. Ekkor észlelte, hogy egy [...] frsz-ú, fehér színű, [...] típusú személygépjármű megállása miatt dudálhattak. Ez a gépjármű a Vasútállomás irányából haladt a [...] utca irányába. Mivel a gépjármű a [...] út kereszteződésében lévő gyalogátkelőhely előtt kb. két méterre megállt, majd az első üléseken helyet foglaló két személy szemmel láthatóan eszméletlen állapotban előre bukott a gépjármű műszerfalára, ő azonnal értesítette a mentőket.

A [...] továbbá meghallgatta O. J-t, aki elmondta, hogy ő gépjárműoktatóként közlekedett a [...] utcán haladva a [...] szobor irányába, amikor K. M. kereszteződése felé közeledett, a kereszteződéstől kb. 50 méterre arra lett figyelmes, hogy a kettő gépjárművel előtte közlekedő [...] frsz-ú, fehér színű, [...] típusú gépjármű minden ok nélkül lassulni kezd, majd megáll. Mivel semmilyen forgalmi oka nem volt a megállásnak a fent említett gépjárműre rádudált a mögötte lévő gépjármű, aminek sem a típusát, sem a rendszámát nem tudta megmondani. A hangjelzésre a [...] ugyan elindult, azonban nagyon lassú sebességgel, kb. 15 km/h-val közlekedett tovább közvetlenül a [...] utcák kereszteződéséig. Ott a jármű a gyalogátkelőhelytől kb. két méterre ismét megállt. Ennek során látta, hogy a gépjármű első két ülésén kettő, eszméletlen személy tartózkodik. O. J. a feltett kérdésre elmondta, hogy a személyeket haladása során végig szemmel tartotta, azok a közlekedésük alkalmával nem cseréltek helyet. O. J. kérdésre továbbá megmutatta, hogy melyik személy vezette a gépjárművet, amelynek során a panaszosra mutatott rá a nyitott mentőgépjármű ajtaján keresztül.

A [...] adatgyűjtése alatt a helyszínre érkezett továbbá a [...] hívójelű járőrpár is. Amiért a fentiek alapján a panaszos esetében vér-és vizeletmintavételre, míg K. A. G. esetében vizeletmintavételre kellett sort keríteni. A jelentést tevő rendőr a [...] -vel közösen a helyszínen maradt, míg a társa a [...] -el közösen a kikerkező mentőgépjárműveket kísérte ennek eszközölése érdekében. A helyszínről K. A. G-t a [...] frsz-ú mentőgépjárművel Dr. F. G. mentőorvos, míg a panaszost a [...] frsz-ú gépjárművel Sz. L. mentőápoló szállította be a [...] Klinikai tömb Sürgősségi Ambulanciájára. Mivel az intézkedés során mindkét személy részéről felmerült, hogy kábítószeret fogyasztott, így K. A. G. esetében egyszeri vizeletmintavételt, míg a panaszos esetében egyszeri vizeletmintavételen felül további egyszeri vér-és vizeletminta eszközzésére kellett sort keríteni. A mintavételt a panaszos esetében Dr. B. N. végezte el, a vizeletmintavételek esetében 18 óra 15 perckor, a vérmintavétel esetében 18 óra 40 perckor. A gyorsteszt a panaszos szervezetében THC, COC, AMO anyag fogyasztását mutatta ki. A panaszos által produkált vizeletminta az I. [...] számú vizeletvételi jegyzőkönyvvel együtt a [...] számú vizeletvételi egységdobozban került eltárolásra. A panaszostól levett vizelet-és vérminta a II. [...] számú vér-és vizeletvételtől szóló jegyzőkönyvvel együtt a [...] -as számú vér-és vizeletvételi egységdobozban került eltárolásra. Amiért a panaszos részéről felmerült a járművezetés bódult állapotban vétség

elkövetése, a mintavétel során rendőri kérdésre Dr. B. N., a vér-és vizeletmintavételről szóló jegyzőkönyvben nyilatkozott a panaszos bódultságát illetően, amelyet erős fokúnak ítélt meg. K. A. G. esetében a vizeletmintavételt Dr. B. E. végezte el 19 órakor. A gyorseszteszt K. A. G. szervezetében az AMP, COC, THC, MET, MDMA anyagok fogyasztását mutatta ki. A K. A. G-től levett vizelet-és vérminta a I. [...] számú vizeletvételtől szóló jegyzőkönyvvel együtt az [...] -es számú vizeletvételi egységdobozban került eltárolásra. Amiért az intézkedés során mindkét személy önkívületi állapotban volt, amelynek során azok folyamatosan elaludtak, továbbá ezen felül K. A. G. az eszméletét is elveszítette, a panaszossal és társával szemben az intézkedés során kommunikálni, egyéb eljárási cselekményt lefolytatni nem lehetett. Erre figyelemmel velük szemben a Helyszínelő Alosztály kiemelt főnyomozójának B. P. r. alezredesnek az utasítására a további intézkedéseket befejezte a rendőr.

A rendőr jelentése végen megjegyezte, hogy az intézkedés során a H. csoportvezetője tájékoztatta, hogy tartanak a helyszínrre. A helyszínbiztosítást T. L. c. r. törm-rel, továbbá a forgalomirányítást végző [...] -vel közösen hajtotta végre, amelynek során a személygépkocsi érintetlen volt. A helyszínrre érkező H. helyszínelője tájékoztatta őt, hogy szemlét nem tud foganatosítani a fenti személygépkocsival szemben, mivel nincs jelen annak a két utasa. Így a fenti személygépkocsi hatósági pecsétekkel és annak kulcsával lezárásra került, majd a helyszínrre az ügyeleten keresztül elszállítót kértek. Az elszállítók (B. Kft.) 18 óra 30 perckor a személygépkocsit a bűncselekmény elkövetésének gyanúja végett jegyzőkönyv ellenében a [...] Rendőrkapitányságra beszállította.

Az intézkedés során jelen volt T. L. c. r. törm. is.

4) Dr. V. Zs. a Sürgősségi Orvostani Tanszék vezetője 2016. november 14-én kelt levelében tájékoztatta a [...] Rendőrkapitányság vezetőjét, hogy a [...] KK Sürgősségi Orvostani Tanszék/Sürgősségi Betegellátó Osztály ápolási és orvosi szakmai protokollja szerint, amelyek szakmai tartalma megegyezik a magyar és európai szakmai protokollokkal, elsődleges az ismeretlen eredetű toxikológiai betegek ellátása során a perifériás véna biztosítása és hólyagkatéter felhelyezése. Ennek az ellátási sornak köze a rendőri intézkedéshez nincsen.

5) T. Z. c. r. tzls. 2016. szeptember 20-án kelt jelentésében előadta, hogy 18 órakor, B. P. c. r. örgy. kiemelt főnyomozó utasítására, N. F. c. r. zls. bűnügyi technikussal megjelent a [...] utca 36. szám előtt, mivel B. M., 2016. szeptember 19-én, mivel 17 óra 13 perckor segélyhívás (112) módon, a [...] -as telefonszámon tett bejelentést a [...] Rendőr-főkapitányság ügyeletére, miszerint egy [...] frsz-ú autóban két személy ült, akik elmentek a [...] utca felé. A bejelentő szerint be vannak löve, dudálnak rájuk az autósok.

Az ügyelet a gépkocsi felkutatása érdekében [...] -es járőrt (F. L. c. r. törm., K. D. r. örm.) küldte. A járőr jelentette, hogy a gépkocsit megtalálták a [...] utca 36. szám előtt, a mentők már a helyszínrre vannak, a két személyt a járműből már kiemelték és megkezdték az ellátásukat. Mivel a jármű forgalmi akadályt képzett a [...] -as (R. I. c. r. törm., Sz. Z. c. r. örm.) forgalomelterelést hajtott végre. A helyszínrre érkezett továbbá a [...] KMB is.

A rendőr helyszínrre érkezésekor már mindkét személyt elszállították; a helyszínrre F. L. c. r. örm., illetve T. L. c. r. örm. biztosította. A [...] frsz-ú, fehér színű [...] típusú jármű a [...] utca 36. szám előtt, orral északi irányba a forgalmi sáv közepén állt. A gépkocsi mindkét első

ablaka le volt engedve, az ajtók csukott, de nem zárt állapotúak voltak, a csomagtartó fel volt nyitva. A helyszínbiztosító elmondta, hogy a mentősök mikor kiemelték a két személyt, annak övtáskáját a jobb első ülésre borították, ahol abból nagyobb összegű készpénz került elő. A másik személy övtáskájából egy nejlonban kis mennyiségű ismeretlen eredetű zöld növényi származék került elő. Ezt az övtáskát a csomagtartóba dobták. Az intézkedők nem tudták megmondani, hogy ki vezette a gépkocsit, sem azt, hogy kinek az övtáskájából mi került elő.

A tapasztaltak alapján, szemle megtartása vált indokolttá. A helyszínbiztosító a rendőr kérdésre elmondta, hogy jelenleg nincs a helyszínen kompetens személy, akinek a jelenlétében a jármű szemlét meg lehetne tartani, ezért a rendőr megpróbált hatósági tanút felkutatni, azonban – vélhetően a szemerkélő eső miatt – ez nem vezetett eredményre, a megkérdezett kb. 6 fő nem vállalta a közreműködést.

Tekintettel arra, hogy a jármű forgalmi akadályt képzett, illetve a szemle megtartásának törvényi feltételei nem álltak fent, a jármű bezárása és hivatalos rendőrségi zárócímkével került lezárásra. Ezt követően a B. Kft. a [...] Rendőrkapitányság, [...] utca 3. szám alatti objektumába szállította a járművet. Ezzel biztosítva lettek a gépkocsiban lévő nyomok, anyagmaradványok, egyéb dolgok, tárgyak, a további intézkedések megtételéig.

A rendőr megjegyezte a jelentésében, hogy a helyszínen erős volt a jármű forgalom. Az intézkedés miatt torlódás alakult ki. Esetlegesen végrehajtott szemlét követően, a jármű mindenféleképpen elszállításra került volna, így indokolatlan és szükségtelen lett volna a forgalom felesleges akadályozása, amíg sikerül hatósági tanút szerezni, illetve mivel felmerült kábítószer birtoklás gyanúja, a megtalált növényi származék vonatkozásában, esetlegesen kábítószer-kereső szolgálati kutya, vagy gyorseszett alkalmazása, amelyek realizálódása több órát vett volna igénybe. A szemlét egyébként sem lehetett volna végrehajtani az időközben lezúduló heves zivatar miatt.

A gépkocsi ily módon való lezárását követően a szemle későbbi időpontban történő megtartása semmilyen módon veszéllyel nem járt, annak azonnalos foganatosítása nem volt szükséges, sem indokolt, a törvényi feltételek sem voltak adottak.

A lezárt gépkocsiról a bűnügyi technikus 10 db fényképfelvételt készített, amely az intézkedő járőr jelentésének mellékletét képezi.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A panaszos jogi képviselője útján, a beadványában sérelmezte, hogy rendőri intézkedés során kikényszerített módon, megkatéterezték és így vettek tőle vizeletmintát. Álláspontja szerint ez a beavatkozás jogszerűtlen, indokolatlan, szükségtelen és aránytalan volt.

1) A Testület a panaszbeadványban foglaltak kapcsán elsőként azt értékelte, hogy a hatásköri szabályai a sérelmezett események vizsgálatát mennyiben teszik lehetővé.

A Testület hatáskörével kapcsolatban hivatkozik az Rtv. 92. § (1) bekezdésére, amely szerint azon rendőri intézkedéseket és mulasztásokat vizsgálhatja, amelyek az Rtv. IV., V., VI. fejezetek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség, etc.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat- csomagjarmű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés, etc.)
- kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás, etc.), tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A mintavétel végrehajtásának részletes szabályait az 1/1999. Országos Igazságügyi Toxikológia Intézet módszertani levele tartalmazza. A Módszertani Levél a kábítószeres és pszichotróp hatású anyagok igazságügyi toxikológiai vizsgálatáról különböző humán testnedvekből, hatósági mintavételezés alapján alcímet viseli. A Módszertani Levél preambulumban a következőket tartalmazza: „[...] A törvény a szeszes italtól befolyásolt állapotban történő járművezetéssel egyezően büntetni rendeli, ha a vezető a vezetési képességre hátrányosan ható szer befolyása alatt vesz részt a forgalomban. [...] A büntető jogszabályok módosítása jelentős mértékben érinti a biológiai anyagok mintavételezését, az igazságügyi toxikológiai analízist, illetve ezen esetek szakvéleményezését is.”

A Módszertani Levél 1. pontja előírja, hogy „A kábítószerrel és pszichotróp anyagokkal történő visszaélés gyanújának biztosítása vizeletmintából történik. Ajánlatos, hogy a vizsgálatra kerülő minta mennyisége lehetőség szerint 50 ml legyen. Javasoljuk, hogy a megfelelő mennyiségben biztosított minta csavartmentes műanyag tetővel, jól zárható edénybe történjen, amelyet sérülés nélkül, el nem távolítható szalaggal célszerű rögzíteni. A rögzítő szalagon és az edény oldalára helyezett címkén kívánatos megjeleníteni: a mintát biztosító személy (orvos) és a donor nevét, a mintavétel dátumát.”

A Módszertani Levél 2. pontja meghatározza, hogy „A cselekvőképességet hátrányosan befolyásoló anyagok (kábitószeres, pszichotróp hatású anyagok, gyógyszerek és egyéb vegyületek) megállapítása céljából a mérőhely felé – a vizeletmintán kívül – vérminta vétele is javasolt. A vérminta biztosítása céljára 3x10 ml űrtartalmú, gumidugóval zárt, vákuumozott kémcső szükséges, amely nem tartalmazhat véralvadásgátló anyagot, ugyanakkor ajánlott a véralvadást elősegítő speciális orvosi kémcső alkalmazása.”

A fentiekben közöltekre, valamint a rendőrség tájékoztatására és a Testület rendelkezésére bocsátott adatszolgáltatásra tekintettel megállapítható, hogy a mintavétel kivitelezési módja nem függött össze a rendőri intézkedéssel. A rendőrök, a panaszossal és társával akkor kerültek interakcióba, amikor a mentők őket már ellátták, hiszen életveszélyes állapotban voltak, kábultak voltak. A mentősök döntöttek afelől, hogy további vizsgálatok lefolytatása végett egészségügyi intézménybe szállítják őket. Így miután a panaszos orvosi vizsgálatát megkezdték, a katéter felhelyezésekor érkeztek meg a rendőröket a kórházba. Az illetékes tanszékvezető, egyetemi docens tájékoztatása szerint a mintavétel módozata nem függött össze a rendőri intézkedéssel, az a nemzetközi szakmai protokoll szerint került végrehajtásra. Annak elvégzése és kivitelezése orvosi szakkérdésnek minősül.

Mindezekre tekintettel a Testület hatáskörének a hiányát volt kénytelen megállapítani a mintavételezés végrehajtási módjának a kivizsgálása kapcsán, hiszen az alkalmazott eljárás orvosi szakkérdés, annak megítélése egészségügyi végzettséget igényel, amelynek a Testület nem áll birtokában.

Szintén ugyanezen oknál fogva a Testület szintén nem vizsgálhatta meg a panaszos azon kifogásait, amely a kórházban készült dokumentációkra vonatkoztak. A Testület ennek kapcsán jelzi, hogy a dokumentációk formai és tartalmi követelményeinek szabályainak vizsgálatára a Testületnek nincs hatásköre.

IV.

A Testület azonban eljárásában megvizsgálhatta azt, hogy a rendőrség jogszerűen intézkedett-e a panaszossal szemben végrehajtott mintavételezés iránt. Továbbá gőrcső alá vette a panaszossal szemben kifejtett testi kényszer jogszerűségét és a rendőrség szolgálati fellépését, így nevezetesen a panaszossal szemben tanúsított bánásmódot és a panasztételi jogról való tájékoztatást.

Az elvégzett vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, a XX. cikkben rögzített egészséghez, a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz és a XXVIII. cikkben garantált jogorvoslathoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület a panaszosi kifogások közül elsőként, érdemben a mintavételezés elrendelésére vonatkozó jogalapot vizsgálta meg.

a) A panaszos jogi képviselője a beadványában előadta, hogy a panaszost 2016. szeptember 19-én vonták intézkedés alá a [...] gépkocsiban ülve [...] utca 36. szám előtt 17 óra 25 perckor. A rendőrségi gyanú szerint a panaszos tudatmódosító szer hatása alatt, ezért mentővel a [...] Klinikai Központjának Sürgősségi Betegellátó Osztályára szállították. Itt közölték vele, hogy vér-és vizeletmintát kell adnia.

A rendőrség tájékoztatása szerint egy gyalogosan közlekedő személy segélyhívás útján (112) tett bejelentést a HIK-be 17 óra 13 perckor, hogy a [...] utca 1. szám előtti helyen a [...] frsz-ú személygépjárműben ülő két személy be van löve, dudálnak rájuk az autósok. Amikor a járőrök a helyszínre érkeztek, akkor az út közepén megkülönböztető jelzéssel két mentőautó zárta el az utat. A bejelentésben szereplő gépjármű a mentőautók között volt. A mentősök megkezdték a két személy ellátását. A gépjárművet a helyszínen jelen lévő egy személy szerint a panaszos vezette. A mentősök, amikor a panaszost és társát ellátták, akkor megállapították, hogy a panaszos súlyos, míg társa életveszélyes állapotban van. Az elsődleges gyanút, amely szénmonoxid mérgezésre utalt azonnal kizárták a helyszínen a mentősök. A helyszínre érkező járőrök figyelmét a mentőszolgálat munkatársai felhívták a személyek ellátása során a személyek szájában (nyelvén, nyelve alatt, illetve fogain) jól látható „bélyeg” maradványokra, amely, valamint a ruházatban talált anyagok alapján a kábítószerfogyasztás gyanúja megerősítést nyert. A panaszossal szemben alkalmazott gyorseszti a panaszos szervezetében három fajta kábítószer jelenlétét mutatta ki (THC, COC, AMP). A mentősök által készített jegyzőkönyvben is szerepel, jól olvashatóan, hogy a

panaszossal szemben a drogfogyasztás ténye szinte bizonyosan megállapítható volt. Mindezekre tekintettel a rendőrök a panaszossal szemben mintavételezés végrehajtását rendelték el az Rtv. 33. § (2) bekezdés c) és az Rtv. 44. § (1) bekezdés c) pontja alapján.

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 8. §-a szerint a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást.

Ahhoz, hogy a Testület az intézkedés megalapozottságáról állást foglaljon, azt kell mérlegelnie, hogy felmerülhetett-e bűncselekmény elkövetésének, a rendőrségi fellépéshez szükséges gyanúja.

A kérdéssel kapcsolatban a Testület utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely bűncselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem foglalhat állást abban a kérdésben, hogy valamely eljárás alá vont személy elkövetett-e bűncselekményt, azonban ha – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként bűncselekmény gyanújára hivatkozik – nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló magatartás értékelését, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, hogy a panaszos részéről a bűncselekmény elkövetésének gyanúja felmerülhetett-e.

A Testület véleménye szerint a telefonos bejelentés már önmagában alkalmas volt arra, hogy a panaszossal szemben bűncselekményi gyanút keletkeztessen, hiszen a bejelentő abban meghatározta, hogy a panaszos (1) gépjárművel részt vesz a közúti közlekedésben úgy, hogy (2) „be van löve”.

A Testület véleménye szerint ez a bejelentés az alábbi bűncselekményekre vonatkozó egyszerű gyanút felvetésére volt alkalmas.

A Btk. 178. § (1) bekezdése szabályozza a kábítószer birtoklása bűncselekményt. A törvényi tényállás alapesete értelmében „aki kábítószer [...] megszerez, tart, [...] büntett miatt öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.” A (6) bekezdés tartalmazza, hogy „aki kábítószer fogyaszt, illetve csekély mennyiségű kábítószer fogyasztás céljából megszerez vagy tart, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétséget követ el.”

A Btk. 234. § tartalmazza a közúti veszélyeztetés törvényi tényállását. A hivatkozott jogszabályhely (1) bekezdése szerint „aki a közúti közlekedés szabályainak megszegésével

közúton vagy közforgalom előtt el nem zárt magánúton más vagy mások életét vagy testi épségét közvetlen veszélynek teszi ki, büntetést követ el.”

A Btk. 237. § önállóan a járművezetés bódult állapotban bűncselekményt. A szakasz (1) bekezdése alapján „aki a szeszes ital fogyasztásából származó alkohol kivételével vezetési képességre hátrányosan ható szer befolyása alatt vasúti vagy légi járművet, gépi meghajtású úszólétesítményt vagy közúton, illetve közforgalom előtt el nem zárt magánúton gépi meghajtású járművet vezet, vétséget követ el.

Kábítószernek minősül a Btk. 459. § (1) bekezdés 18. pontja értelmében: „a) az 1988. évi 17. törvényerejű rendelettel kihirdetett, az Egységes Kábítószer Egyezmény módosításáról és kiegészítéséről szóló, Genfben, 1972. március 25-én kelt Jegyzőkönyvvel módosított és kiegészített, az 1965. évi 4. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a New Yorkban, 1961. március 30-án kelt Egységes Kábítószer Egyezmény mellékletének I. és II. Jegyzékében meghatározott anyag; b) az 1979. évi 25. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a pszichotróp anyagokról szóló, Bécsben, az 1971. évi február hó 21. napján aláírt egyezmény mellékletének I. és II. Jegyzékében meghatározott veszélyes pszichotróp anyag és c) 176 az emberi alkalmazásra kerülő gyógyszerekről és egyéb, a gyógyszerpiacot szabályozó törvények módosításáról szóló 2005. évi XCV. törvény 2. számú mellékletében meghatározott pszichotróp anyag.”

A Testület véleménye szerint már a telefonos bejelentés is már önmagában alkalmasnak tekinthető a panaszossal szemben bűncselekmény elkövetésére vonatkozó egyszerű gyanú keletkeztetésére, amelyre figyelemmel a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettség keletkezett tekintetben, hogy a gyanút a bejelentés helyszínén tisztázza.

A Testület az általa kialakított történeti tényállás részeként kezelte azt, hogy a panaszos és a társa egészségügyi ellátásban részesült a mentőorvos és a mentőápoló által, amikor a rendőrök (két fő) a bejelentés helyszínére érkezett. A rendőri észlelés a panaszossal szembeni gyanút tovább erősítette, hiszen a helyszínen drogfogyasztásra utaló anyagokat találtak (nejlonzacskó, növényi származékok, nagy összegű készpénzkegyek), a személyek szájában megtalált bélyegmaradványok, gyorsított eredményei, a panaszos bódult állapota (egyszer éber volt, térben és időben dezorientált, majd eszméletét veszítette). A helyszínen elvégzett tanúinterjúk szerint a panaszos ilyen állapotban vezette a gépjárművet, amely a közúti közlekedésben való részvétele során indokolatlanul lassított, fékezett – ezeket az információkat a rendőrség tudomására egy olyan tanú hozta, aki egyébként hivatásos gépjárműoktató. A panaszos egészségügyi állapotáról a helyszínen őt ellátó egészségügyi szakemberek részletesen felvilágosították az intézkedőket.

A rendőrség így a panaszossal szemben felmerült gyanúkat a helyszínen tapasztaltak alapján tisztázhatta, amelynek kapcsán a Btk. 237. § (1) bekezdésében szabályozott járművezetés bódult állapotban bűncselekmény elkövetésére vonatkozó gyanú majdnem a megalapozottság fokát elérte. A gyanút megerősíteni az orvosi vizsgálat elvégzésével lehetett.

A Testület véleménye szerint a panaszossal szemben a helyszíni intézkedés során tovább erősödött a járművezetés bódult állapotban bűncselekmény elkövetésére vonatkozó gyanú, így azt a lehető legkisebb jogsérelem okozására tekintettel –

figyelemmel az Rtv. 15. §-ában meghatározott arányossági követelményekre – mintavétellel lehetett kizárni, megalapozni, vagy gyengíteni.

A Testület az intézkedés jogalapja kapcsán megjegyzi, hogy figyelemmel arra, hogy a panaszos járó motorú gépjárművel vett részt a közúti közlekedésben, így ez a tény már önmagában megalapozza a vele szemben az Rtv. 44. § szerinti közlekedésrendészeti intézkedés jogalapját. Ezen jogalapot a telefonos bejelentésben foglaltak is tovább erősítették, hiszen az Rtv. 13. §-a alapján a rendőrségnek a panaszossal szembeni intézkedési kötelezettsége tovább erősödött.

b) A rendőrség tájékoztatása szerint a mintavétel elrendelésének jogalapját az Rtv. 33. § (2) bekezdés c) pontja és az Rtv. 44. § (1) bekezdés c) pontja biztosította.

A Testület mindenekelőtt szükségesnek tartja az Rtv. 2. §-át és az Rtv. 15. §-át ismertetni.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdés értelmében „a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”

Az Rtv. 15. § (1) bekezdése meghatározza, hogy „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.” Ezt a rendelkezést a hivatkozott jogszabályhely (2) bekezdése egészíti ki, amely előírja, hogy „több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.”

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés c) pontja szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, akitől bűncselekmény gyanúja vagy szabálysértés, valamint közúti közlekedéssel kapcsolatban kiszabható, közigazgatási bírsággal sújtandó szabályszegés bizonyítása érdekében vizeletvétel vagy véralkohol-vizsgálat céljából vérvétel, valamint műtétnek nem minősülő módon egyéb mintavétel szükséges.

A mintavétel céljából történő előállítás szabályait a Szolgálati Szabályzat 29. § (1) bekezdése tovább részletezi: „A vizsgálat céljából előállított személytől a mintavétel szükség esetén – az Rtv. 44. § (1) bekezdés c) pontjában [a jármű vezetőjét a rendszeresített eszközzel légzésminta, ha nála a vezetési képességére hátrányosan ható szer befolyása vagy alkoholfogyasztás miatt bűncselekmény vagy szabálysértés, illetve a közúti közlekedéssel kapcsolatban kiszabható, közigazgatási bírsággal sújtandó szabályszegés elkövetésének gyanúja merül fel, az egészségügyi szolgálat igénybevételevel vér-, vizelet- és műtétnek nem minősülő módon egyéb minta adására kötelezheti], valamint a Be. 106. § (3) bekezdésének első mondatában meghatározott esetekben – kikényszeríthető. Ilyenkor a mintavételre rendőrorvost, ahol ez nem lehetséges, vagy késedelmet okoz, ott az állami egészségügyi szolgálat orvosát kell igénybe venni”.

Az ORFK utasítás 2. pontja értelmében „bódító hatású szer: a szeszes ital fogyasztásából származó alkohol kivételével a vezetési képességre hátrányosan ható szer, így minden olyan anyag vagy vegyületcsoport, amely a központi idegrendszer működésének befolyásolása

révén alkalmas a tudatállapot, a viselkedés vagy az érzékelés módosítására, megváltoztatására; kábítószer: a Btk-ban meghatározott kábítószer és új pszichoaktív anyag.”

Az ORFK utasítás 3. pontja tartalmazza különösen azokat a körülményeket a rendőri intézkedés során, amely alkalmasak arra, hogy a rendőr okkal feltételezze, hogy az intézkedés alá vont személy kábítószerrel fogyasztott. Ilyen körülményt jelent, ha „a) az intézkedés alá vont személyen a kábítószer okozta bódult állapotra jellemző testi és pszichikai tünetek észlelhetőek; b) az intézkedés alá vont személyen az egyes kábítószeres fogyasztása okozta jellemző elvonási tünetek észlelhetőek, vagy c) az intézkedés alá vont személy kimutatható időn belüli kábítószer-fogyasztásról nyilatkozik.” A kábítószerfogyasztás gyanúját tovább erősítik az ORFK utasítás 4. pontjában felsoroltak, így „a) az intézkedés alá vont személynél vagy közvetlen környezetében kábítószer gyanúját keltő anyag vagy b) az intézkedés alá vont személynél vagy közvetlen környezetében az egyes kábítószeres élvezetéhez használatos eszköz, tárgy fedezhető fel.”

Az ORFK utasítás a gyanú tovább erősítését szolgáló tárgyi bizonyítási eszközökre is kitér. A 11. pont szerint: „A tárgyi bizonyítási eszközként szóba jöhető kábítószer gyanúját keltő anyag, kábítószer élvezetéhez használatos eszközök, tárgyak feltalálása esetén a büntetőeljárás szabályoknak megfelelő lefoglalás érdekében kell intézkedni, amelynek végrehajtásáig a helyszínt biztosítani kell.”

Az ORFK utasítás 12. pontja tartalmazza a kábítószerfogyasztás gyanúja esetén a mintavételt: „a) ha az a 3. pont a) alpontja alapján merül fel, vér- és vizeletminta vételére kell intézkedni a rendszeresített „A kábítószeres befolyásoltság (élő személynél) megállapítására alkalmas vér- és vizeletvételi - II. számú - egységdoboz” (a továbbiakban: II. számú egységdoboz); b) ha az kizárólag a 3. pont b)-c) alpontjai alapján merül fel, egyszeri vizeletvételt kell intézkedni a rendszeresített „A kábítószer-fogyasztás (élő személynél) megállapítására alkalmas vizeletvételi - I. számú - egységdoboz” (a továbbiakban: I. számú egységdoboz) alkalmazásával.”

Az ORFK utasítást 15. pontja előírja, hogy „a biológiai mintavétel alapját képező körülmények észlelését követő lehető legrövidebb időn belül kell végrehajtani a mintavételezést. Az I. és II. számú egységdoboz kizárólag kábítószer-fogyasztás vagy bódult állapot gyanúja esetén használható fel.”

Az ORFK utasítás 16-17. pontjai főszabály szerint előírják a mintavételezés rendjét. Ez alól kivételt képez [ORFK utasítás 18. pontja], amikor a gyanúval érintett személy orvosi vizsgálata szükséges, hiszen az ekkor „[...]részeként vérvétel (vizeletvételi) történt, akkor ezeknek a biológiai mintáknak - az orvosi célú felhasználását követő - lefoglalására kell intézkedni.”

A Testület által fentebb kialakított és részletesen közölt történeti tényállás következtében a panaszossal az intézkedés helyszínén felmerült kábítószerfogyasztásának a gyanúja. A panaszost súlyos állapotára tekintettel haladéktalanul kórházba szállították és az egészségügyi ellátása során hajtották végre a mintavételt. Ezen körülményre figyelemmel ténylegesen a rendőrség a panaszos előállítását nem foganatosította, hanem az ott meghatározott jogalap alapján hajtotta végre, pontosabban kérelmezte a mintavételt a panaszost kezelő orvostól.

A Testület véleménye szerint a panaszossal szemben felmerült kábítószerfogyasztás gyanúja, amelyet a mintavétel elrendelésével lehetett tisztázni. Erre figyelemmel a

Testület álláspontja szerint nem sérült a panaszos egészséghez és tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joga.

2) A panaszos jogi képviselője külön sérelmezte, hogy a panaszos mintavételéről pontatlan rendőri jelentés készült, a dokumentáció hiányos.

A rendőrség ezt az állítást határozottan cáfolta, hiszen az ORFK utasítás 23-25. pontjaiban foglalt követelményeknek az intézkedésről készült rendőri jelentések maradéktalanul megfeleltek, így azok szabályszerűek.

A hivatkozott ORFK utasítást 23-25. pontjai előírják, hogy:

„23. A rendőri jelentésben (a továbbiakban: jelentés) úgy kell rögzíteni az intézkedést (mintavételt) kiváltó emberi magatartást, ahogy azt az intézkedő rendőr tapasztalta. Ha a tényállás szempontjából különös jelentőséggel bír, szó szerint is le kell jegyezni az intézkedés alá vont személy kijelentéseit, az esetleges tanúk által elmondottakat. Rögzíteni kell, hogy a rendőr milyen testi vagy pszichikai tünetek, egyéb testi jelek, milyen eszközök és egyéb körülmények alapján látta megalapozottnak a biológiai mintavétel kezdeményezését.

24. Az intézkedés lefolytatását a jelentésben teljességében kell rögzíteni úgy, hogy az a jelentés alapján utóbb rekonstruálható legyen.

25. A jelentésben rögzíteni kell a helyszín állapotát. Kábítószer gyanúját keltő anyag feltalálása esetén részletesen le kell írni annak megtalálási helyét, körülményeit. Rögzíteni kell a megtalált anyag alakjának, megjelenési formájának sajátosságait, utalva a mennyiségre is (pl. egy csomag bézs színű por, egy darab 1×1 cm-es bélyeg „nagy láb” motívummal), képszerűen le kell írni a megtalált eszközöket, utalva azok kábítószer-fogyasztásra való alkalmazhatóságára (pl. heroin oldására alkalmas égett aljú kiskanál).”

A Testület alaposan megvizsgálta a sérelmezett rendőri intézkedés napján, 2016. szeptember 19-én készült rendőrségi dokumentációkat. Azok maradéktalanul tartalmazzák a helyszínen tapasztalt körülményeket, így nevezetesen: a panaszos magatartását, megnyilvánulásait, a mentőorvosi vizsgálat eredményét, a gyorsteszt eredményét, a kórházi viselkedését. A panaszos magatartásának a változásait így egy idősíkon lehet rekonstruálni. A jelentés az intézkedő rendőrök benyomását, észlelését részletesen tartalmazza. Az intézkedés lefolyását a jelentés részletesen tartalmazza, minden egyes lényegi mozzanatra kitérve. A jelen állásfoglalás II. fejezetében ismertetett rendőri dokumentációk részletesen tartalmazzák a helyszín leírását, a helyszínen talált tárgyakat, amelyek kábítószerfogyasztásra vonatkoznak. **Ezen körülményekre tekintettel a Testület nem találta alaposnak a panaszos kifogását, hiszen álláspontja szerint a rendőrségi dokumentációk megfelelnek az ORFK utasítás 23-25. pontjában meghatározott követelményeknek, azok nem homályosak, így a rendőrséget nem terheli mulasztás hiányos dokumentáció tekintetében, ezért a Testület úgy határozott, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joga nem sérült.**

3) A Testület megvizsgálta a panaszossal szemben végrehajtott testi kényszert.

A jogi képviselő beadványában előadta, hogy a panaszos a vizeletminta adása ellen tiltakozott, mert nem volt ingere. Kb. 4-6 rendőr volt a kórházban, akik testi kényszert alkalmaztak, miközben az ügyeletes orvos katétert helyezett fel a panaszos húgycsövén keresztül. A testi kényszer megkezdésekor a panaszos szóban jelezte, hogy mégis hajlandó vizeletmintát adni, amint ingert érzett, de erre az egyik eljáró rendőr közölte, hogy „már késő” és, hogy ne ellenkezzen, mert csak jobban fog fájni.

A rendőrség tényelődésében határozottan tagadta a testi kényszer kifejtése kapcsán előadott panaszosi álláspont valóság alapját. A panaszos egészségügyi vizsgálatát és ellátását már megkezdték, amikor két fő rendőr érkezett a helyszínre. A panaszos, állapota okán [A rendőrök mellett, az őt ellátó egészségügyi személyzettel szemben is agresszíven lépett fel és becsmérlő, dehonesztáló kifejezések használata mellett folyamatosan verbális úton fenyegette a körülötte lévő egészségügyi személyzetet, illetve a megérkező rendőröket is.] erőteljes fizikai erő kifejtésre ugyan nem volt képes, azonban éber állapotban kezével folyamatosan igyekezett az egészségügyi ellátást akadályozni, nehezíteni, ezért a személyzet kérésére a rendőrök – az Rtv. 37. § b) pontja, valamint a Szolgálati Szabályzat 16. § (1) bekezdése alapján – a panaszos egészségügyi biztosításához, az arányosság elvét szem előtt tartva, a panaszossal szemben a legkisebb korlátozással járó testi kényszer alkalmazásával nyújtottak segítséget. A testi kényszer foganatosítása a Szolgálati Szabályzat 40. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint megfogás, leszorítás alkalmazásával történt úgy, hogy a panaszossal szemben mindösszesen két rendőr az alábbiakban részletezett módon intézkedett: *„testi kényszert alkalmaztam oly módon, hogy kezeit a kórházi ágyhoz szorítottam társammal (jobb karját Sz. V. pr. r. örm., bal karját K. D. r. örm.) Ennek során sérülése nem keletkezett.”*

Az Rtv. 16. § (1) bekezdése szerint „a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.”

Az Rtv. 37. § b) pontja értelmében „a rendőr az önveszélyes állapot vagy a személyeket, illetőleg az anyagi javakat közvetlenül fenyegető veszélyhelyzet megszüntetése, továbbá az államhatár védelme érdekében intézkedik az önmagát vagy más veszélyeztető állapotban lévő személy orvosi vizsgálatára, és közreműködik az egészségügyi intézetbe történő szállításában.”

Az Rtv. 47. § szerint „a rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.”

A fentebbi rendelkezéseket a Szolgálati Szabályzat egészíti ki. A hivatkozott jogszabály 40. § (1) bekezdése tartalmazza, hogy „a megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erő kifejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.” A (2) bekezdés értelmében „a testi kényszer alkalmazása során a rendőr önvédelmi fogásokat is használhat. A rendőr a támadás céljára szolgáló eszköz használatának megakadályozása, továbbá a támadás elhárítása érdekében az ehhez szükséges erejű és irányultságú ütést vagy rúgást alkalmazhat.” A (3) bekezdés szerint „nem minősül testi kényszernek, amikor a rendőr - jogszerű intézkedése során, a biztonságos intézkedés végrehajtása érdekében - a felé kartávolságon belülről lépő, valamint a mozgásának folyamatosságát akadályozó személyt csupán nyújtott kezével, minimális erő kifejtéssel magától távol tartja.”

Habár a két fél tényelődése eltér abban, hogy pontosan hány fő alkalmazott a panaszossal szemben testi kényszert, mégis a „lefogás”, mint módozat mindkét fél által közölt információkban megjelenik. Erre figyelemmel a Testület abból indult ki, hogy a mintavétel

eredményes végrehajtásának biztosítása érdekében a panaszossal szemben a rendőrség eljáró tagjai testi kényszert alkalmaztak. A Testület véleménye szerint, különös figyelmet szentelve annak, hogy a panaszos szervezetében háromféle drog is kimutatható volt, így vélelmezhető, hogy a panaszos zavart volt, térben és időben egyértelműen nem tudott tájékozódni. Ezt a feltételezést támasztja alá az intézkedés során, a mentősök és a panaszost kezelő orvos által kiállított két dokumentum is. Így a panaszos valószínűleg ellenkezett, agresszíven léphetett fel a kórházi dolgozókkal szemben, amely magatartás olyannak tekintendő, amely az eredményes mintavétel gátját jelenti.

Minderre tekintettel a Testület véleménye szerint a rendőrség az arányosság elvét betartva határozott a panaszos lefogása felől, így ez alapján nem sérült a panaszos testi épséghez fűződő alapvető joga.

4) A panaszos külön sérelmesnek tartotta, hogy vele szemben a rendőrök durván, agresszíven, emberi méltóságát sértő módon léptek fel, hiszen a rendőrök őt le is vetkőztették. A rendőrök többször kinevették és gúnyolódtak rajta, sőt testi kényszer fogatosításával fenyegették meg és olyan kifejezéseket használtak, amelyek sértették az emberi méltóságát.

A rendőrség határozottan visszautasította a panaszos állításait, hiszen álláspontja szerint azok nem fedik a valóságot. A panaszos levetkőztetésére nem került sor. A katéter felhelyezésekor a panaszos nadrágját az egészségügyi személyzet kb. az ágyéka vonaláig (indokolt mértékig) húzta le, annak érdekében, hogy a katéter felhelyezhető legyen. A panaszos sötétkék színű kapucnis zipzáras felsőruházatát a mentőszolgálat munkatársai elsődleges ellátása során, az egészségügyi ellátás biztosítása érdekében vették le és adták át a helyszínre érkező rendőröknek. A rendőrök határozottan cáfolták a nekik tulajdonított magatartást, illetve a kifejezések használatát. A panaszossal lefolytatott kommunikáció a panaszos személyét, emberi méltóságát nem sértő, hétköznapi életben szokványos kifejezések használatával, normál hangnemben zajlott. A meghallgatott rendőrök elmondták, hogy a panaszos – általuk látott és tapasztalt – állapotából kiindulva kétségesnek tartják azt, hogy a szervezetében lévő kokain, amfetamin és cannabis együttes, erősen bódult állapotot előidéző hatása ellenére a panaszos képes a beadványban szereplő részletességgel, sőt a rendőröknek titulált kifejezések szó szerinti idézésnek szintjén visszaemlékezni az eseményre. A panaszos állapota rapszodikus volt, váltakozó hosszban éber és öntudatlan állapotok követték egymást. Amikor magánál volt, akkor a panaszos nem csupán a mintavételt, hanem az egészségügyi ellátása ellen is tiltakozott. A rendőrök mellett, az őt ellátó egészségügyi személyzettel szemben is agresszíven lépett fel és becsmérlő, dehonesztáló kifejezések használata mellett folyamatosan verbális úton fenyegette a körülötte lévő egészségügyi személyzetet, illetve a megérkező rendőröket is.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdés második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelem és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, az államszervezeten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel összhangban ugyanis az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük

szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét, amelynek 1. pontja előírja: a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is elsősorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A Testület feloldhatatlan ellentmondásba ütközött a történeti tényállás kialakítása során, amikor a két fél tényelődését értékelte; emiatt nem tudott egy olyan történeti tényállást kialakítani, amelynek a birtokában megvizsgálhatta volna a panaszos által előadott kifogások megalapozottságát. **Ezen körülményre figyelemmel a Testület csakis úgy határozhatott, hogy a panaszos emberi méltósághoz való jogának a sérelme nem megállapítható a rendőrök által használt hangnem, a durva rendőri interakció vonatkozásában.**

5) A panaszos végül sérelmezte, hogy a panaszjogáról nem kapott megfelelő tájékoztatást.

A rendőrség határozottan cáfolta a panaszos kijelentését, hiszen az nem fedti a valóságot. Az intézkedő rendőrök a panaszossal – amikor a panaszos állapota azt legelső alkalommal lehetővé tette – az Rtv. 20. § (2) bekezdésében foglalt kötelezettségnek megfelelően a rendőri intézkedés tényét és célját szóban közölték. Tekintettel továbbá arra, hogy a panaszossal szemben az Rtv. V. és VI. fejezetében foglalt intézkedés került végrehajtásra, ezért a panaszost a rendőri intézkedéssel szembeni, az Rtv. alapján megillető panasztételi lehetőségéről, valamint annak előterjesztésére nyitva álló törvényi határidőről tájékoztatták.

Az Rtv. 20. § (2) bekezdése írja elő az intézkedő rendőr számára, hogy az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.

A Szolgálati Szabályzat 5. § (6) bekezdése egészíti ki ezen szabályokat azzal, hogy a rendőr az Rtv. V. Fejezetében foglalt intézkedését vagy az Rtv. VI. Fejezetében foglalt kényszerítő eszköz alkalmazását követően az Rtv. IX. Fejezetében meghatározott panasz lehetőségéről szóló tájékoztató keretében felhívja az intézkedés alá vont személy figyelmét a panasz előterjesztésének határidejére is.

Figyelemmel arra, hogy mind a panaszos, mind a rendőrség a panasztétel körülményeiről ellentétes tartalmú információkat hozott a Testület tudomására, amelyet az a rendelkezésére álló korlátozott számú bizonyítási eszközével és a birtokában lévő kevés számú bizonyítékra figyelemmel nem tudott feloldani, ezért csak úgy határozhatott, a homályos történeti tényállásra figyelemmel, hogy a panaszos **jogorvoslathoz való jogának a sérelme nem megállapítható.**

V.

A Testület, az általa lefolytatott vizsgálat során megállapította, hogy a telefonos bejelentés a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztetett, amely alapján a panaszossal szemben kábítószerfogyasztás gyanúja merült fel. A gyanút a helyszínen tapasztaltak tovább erősítették, így a rendőrség a panaszos mintavétele iránt intézkedett. A kábítószerfogyasztás gyanújára tekintettel a Testület véleménye szerint kellő jogalap birtokában rendelte el a panaszossal szembeni mintavételt, így álláspontja szerint nem sérült a panaszos egészséghez és tisztességes eljáráshoz való alapvető joga. A mintavétel dokumentálása kapcsán a jelentést tevő rendőrök eleget tettek az ORFK utasításban meghatározott speciális követelményeknek, így őket nem terheli mulasztás; a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga ezen kifogás kapcsán nem szenvedett sérelmet, hiszen azt a Testület alaptalannak minősítette. A Testület véleménye szerint a rendőrség arányosan és jogszerűen alkalmazott a panaszossal szemben testi kényszert, hiszen a lefogás alkalmazásával a panaszos mintavétele eredményesen végrehajthatóvá vált, így a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a panaszos testi épséghez fűződő alapvető joga nem sérült. Végezetül a Testület a két fél tényelődása között tapasztalt feloldhatatlan ellentmondásra tekintettel úgy határozott, hogy a panaszos emberi méltósághoz fűződő alapvető joga a rendőrök szolgálati fellépése során, valamint jogorvoslathoz való joga a panaszjogról való tájékoztatás kapcsán nem megállapítható.

A Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez áttette.

Budapest, 2017. május 25.

Dr. Lukács Tamás
elnök, előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET